

YTTRANDE ÖVER ” FÖRSLAG TILL STRATEGI FÖR ÖKAD ANVÄNDNING AV SOLEL (ER 2016:16), SAMT ”FÖRSLAG TILL HELTÄCKANDE SOLELSTATISTIK" (ER 2016:20)

(Ert dnr M2016/02401/Ee)

Länsstyrelsen i Norrbottens län yttrar sig härmed över dels Förslag till strategi för ökad användning av solel (ER 2016:16), dels Förslag till heltäckande solelstatistik (ER 2016:20).

SAMMANFATTNING

Energimyndigheten fick 2015 i uppdrag av regeringen att föreslå en strategi för hur användningen av solel ska kunna öka i Sverige, samt att analysera hur solel kan bidra till att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi. I Sverige finns inget specifikt produktionsmål för solel. Men i energiöverenskommelsen, som slöts i juni 2016 mellan fem av riksdagens åtta politiska partier, antogs en överenskommelse om den svenska energipolitiken med mål om 100 procent förnybar elproduktion år 2040.

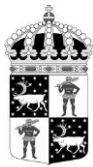
Förslag till strategi för ökad användning av solel ER2016:16

Länsstyrelsen Norrbotten ställer sig övervägande positiv över lämnade förslag och åtgärder i solelsstrategin vilka sammantaget utgör en grund för ökad användning av solel i Sverige och därmed på sikt ersätta delar av elproduktion med större miljöpåverkan. Länsstyrelsen föreslår vidare att:

- behovet av kompensationsåtgärder vid produktionsförluster på grund av skuggning som uppkommer vid nybyggnation utreds vidare;
- mellanstora och stora installationer inkluderas i strategin;
- strategin strävar efter teknikneutralitet och harmoniserade stödsystem;
- strategin i högre utsträckning används för att stötta försörjningstrygghet, smartgrids utifrån samhällsfunktion, tidsförskjutning av effekt, solelens möjlighet att stimulera cirkulärekonomi, energilagring och distribuerad elförsörjning.
- alternativ utformning av stödsystem för att driva den innovativa integreringen av solel i nya produkter, innovationer och marknadsmodeller utreds vidare.
- förutsättningar för etablering av kompetenscentra kring energilagring och kring tidsförskjutning av effekt för matchning mot användning utreds.

Förslag till heltäckande solelstatistik (ER 2016:20)

Länsstyrelsen Norrbotten tillstyrker förslaget om framtagandet av heltäckande solelstatistik har inga synpunkter därutöver.

YTTTRANDE

Energiöverenskommelse gynnar långsiktig samhällsutveckling

Länsstyrelsen i Norrbottens län anser det är bra att strategin och förslaget till en heltäckande solelsstatistik tar sin utgångspunkt i energiöverenskommelsens mål om 100 procent förnybar elproduktion till år 2040. Sol är fortfarande en relativt ny källa för elproduktion i Sverige, men användningen ökar mycket fort globalt. Det är troligt att detta resulterar i tekniksprång, innovationer och nya marknadsmodeller med kostnadsreduktion som följd. Länsstyrelsen bedömer att strategins syfte ”att möjliggöra en säker marknadsutveckling för solceller i Sverige” bäst stimuleras genom tydliga och enkla regelverk samt teknikneutrala stödsystem som främjar målet om 100 procent förnybar elproduktion till år 2040.

Fysisk planering

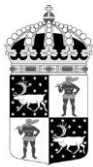
Strategin riktar sig främst till privatpersoner. Som en effekt av den höga urbaniseringsgraden i Sverige bor merparten av landets privatpersoner i detaljplanerade områden. Vid en eventuell solcellsinvestering är det därför av vikt att kommunikationen mellan den som investerar och kommunens plankontor fungerar för att konflikter på grund av minskad produktionskapacitet som en följd av till exempel skuggning, ska kunna undvikas. Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår därför vidare utredning över hur eventuella kompensationsåtgärder vid produktionsförluster för solelproducenter bör utformas samt hur branschens informationsansvar kompletteras för att säkerställa trygghet i regelverk.

Kooperativt ägande och lika möjligheter oberoende av boendeform

I anslutning till resonemanget anser Länsstyrelsen Norrbotten det finns en viss risk att solelstrategin inte i tillräcklig grad inkluderar boende i flerfamiljshus och familjer utan tillgång till eget tak. Strategin bör således sträva efter en teknikneutralitet i subvention och skatter jämfört med exempelvis andelsägande i vindkooperativ. Länsstyrelsen i Norrbotten ser att en harmonisering i en så kallad SolROT förenklar för privatpersoner. Det befintliga ROT-avdraget har redan tidigare kunnat användas för installation av solceller, att detta inte är gjort i högre utsträckning beror troligen på att installationskostnaden i dagsläget utgör en relativt liten del av totalkostnaden. Solcellsmontage och integrering på fastigheter är än så länge en omogen teknik. Både teknologiskt och med avseende på aspekter som utseende, underhåll och monteringsvänlighet. Samtidigt som SolROT skulle förenkla för den som vill investera i solceller ser vi inte att en sådan lösning skulle stimulera till innovationer och utveckling. Länsstyrelsen föreslår att Energimyndigheten utreder alternativa utformning av stödsystem för att driva den innovativa integreringen av solel i nya produkter, innovationer och marknadsmodeller.

Inkludera mellanstora och stora solcellsinstallationer

Länsstyrelsen Norrbotten menar att mellanstora och stora solcellsinstallationer bör inkluderas i strategin. Med rådande, fallande, prisutveckling, globala installationsvolymerna och Energikommisionens betänkande ”Kraftsamling för framtidens energi”, anser vi att det är troligt att flera mellanstora anläggningar byggs på industrilokaler/-fastigheter (100kW installerad effekt och uppåt). Lönsamheten för mellanstora anläggningar inträder troligen snabbare än för små på grund av skalfördelar. På flera ställen finns förutsättningar för en mycket snabb marknadsutveckling då

investeringar i flera kostnadstunga delkomponenter redan är gjorda vilket bättrar på kalkylen för investering i solet. Strategin, med föreslagna åtgärder, bör vidare nyttjas som hävstång för att stimulera och stärka uppbyggnaden av *smarta städer* och regeringens arbete med *nyindustrialisering och smart industri*. Man bör också nyttja soletens distribuerade ö-driftsfördelar till att stödja arbetet med *bredband för alla* och digitaliseringens effekter på individ och samhälle (SOU 2016:85) samt för att hantera utmaningarna som presenteras i klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47).

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår också att strategin tar hänsyn till direktiven om nära-nollenergibyggnader 2020 och till att energieffektivisera befintligt fastighetsbestånd. Befintligt fastighetsbestånd utgör en stor andel av Sveriges energianvändning och solet kan fungera som en kostnadseffektiv form av energieffektivisering då den aktivt minskar fastigheternas behov av, ifrån marknaden tillförd energi, utan att förändra byggnadens ursprungliga funktion.

En sammanhållen marknad

Strategin bör utveckla avsnitten kring försörjningstrygghet, smartgrids utifrån samhällsfunktion, tidsförskjutning för matchning av effekttoppar, soletens möjlighet att stimulera cirkulärekonomi samt soletens möjlighet att byggas distribuerat och fungera som komponenter i ett digitaliserat samhälle. Små anläggningar kan upprätthålla samhällsfunktioner såsom telekommunikation-och datatrafik, signalsystem osv. En risk med den föreslagna strategin är att marknaden slås isär och att incitamenten styr i en riktning som kortsiktigt stimulerar utbyggnad för privatpersoner med egna hem. På flera håll i världen byggs delningsekonomier med hyr-/leasingkoncept där funktion istället för produkt köps. Länsstyrelsen i Norrbotten förordar ytterligare att strategin förstärks med en utredning om kompetenscentra kring energilager och tidsförskjutning av effekt för behovsmatchning. Kompetenscentrat bör exempelvis kunna hantera batteri för tidsförskjutning av soletanvändning i hushåll, batterilager och solet för reduktion av effekttoppar samt energilager och solet i subarktiskt driftklimat samt användning av reglerkraft och då elnätet som batteri.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår att Regeringen ger Energimyndigheten i uppdrag att hålla ihop marknaden, skatteregler och en teknikneutralitet i regelverket för att inte hindra Sveriges möjligheter att vara en ledande nation gällande miljöteknik, innovationer och tjänster för ett hållbart energisystem globalt.

BESLUT

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Johan Antti med klimat- och energisamordnare Jens Sperens vid Internationella enheten, avdelning Näringsliv som föredragande.

Johan Antti

Jens Sperens